

Program LIFE w Polsce

Fakty i liczby

Program LIFE sfinansował w Polsce 131 projektów ponad 85 beneficjentów koordynujących. Łączne koszty projektów wynosiły 326,5 mln euro, z czego ze środków UE pochodziło 182 mln euro.

Program LIFE to instrument UE służący do finansowania działań na rzecz środowiska i klimatu. Funkcjonuje on od 1992 r. Współfinansował ponad 5500 projektów w całej UE i krajach trzecich. Zgromadził ponad 12 mld euro i subsydiował ochronę środowiska i klimatu kwotą ponad 5 mld euro. Program LIFE w pełni przyczynia się do realizacji celów i zamierzeń Europejskiego Zielonego Ładu.

Budżet na lata 2021–2027 ustalono na 5,4 mld euro.

Objęte (*) są następujące podprogramy:

- **przyroda i bioróżnorodność;**
- **gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia;**
- **łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej;**
- **przejście na czystą energię** (pierwsze zaproszenie do zgłaszania projektów w 2021 r.) (**).

131 LIFE PROJECTS (SINCE 1992)

	Nr. of projects
Nature & Biodiversity	65
Circular Economy & Quality of Life	37
Climate Change Mitigation & Adaptation	12
Others - NGOs, Preparatory, Technical Assistance	4
Clean Energy Transition	13

INVESTMENT IN LIFE PROJECTS IN POLAND (€ million)

	TOTAL INVESTMENT	EU CONTRIBUTION
ALL LIFE projects	326.5	182
Nature & Biodiversity	163	91.5
Circular Economy & Quality of Life	99.5	52
Climate Change Mitigation & Adaptation	62	36
Others - NGOs, Preparatory, Technical Assistance	1.0	0.8
Clean Energy Transition (*)	1.8	1.7

* Projekty przeszłe i zamknięte są określone w niniejszym dokumencie przy użyciu nomenklatury

** Nowy podprogram dot. przejścia na czystą energię obejmuje głównie projekty wielonarodowe, a wszyscy uczestnicy są uwzględnieni w danych liczbowych

LIFE Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej

Podprogram LIFE „Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej” wesprze działania pomagające we wdrażaniu ram polityki energetyczno-klimatycznej 2030 i realizacji zobowiązań Unii Europejskiej zawartych w „Porozumieniu paryskim w sprawie zmian klimatu”. Projekty realizowane w ramach tego podprogramu przyczynią się do stworzenia gospodarki opartej na odnawialnych źródłach energii i odpornej na klimat. W tym podprogramie, w ramach zintegrowanych projektów strategicznych (SIP), realizowane będą na skalę regionalną, ponadregionalną, krajową lub międzynarodową strategię lub plany działań w dziedzinie środowiska lub klimatu opracowane przez władze Państw Członkowskich i wymagane przez konkretne przepisy prawa lub polityki Unii Europejskiej w zakresie środowiska, klimatu lub energii. Projekty te zapewnią również zaangażowanie interesariuszy oraz promocję koordynacji działań i mobilizację co najmniej jednego innego unijnego, państwowego lub prywatnego źródła finansowania.

Dotychczas podprogram „Zmiana klimatu” współfinansował w Polsce 12 projektów. Całkowita wartość inwestycji w te projekty wynosi 62 mln euro, z czego ze środków UE pochodzi 36 mln.

Zamknięty projekt LIFE_WZROST_PL był kampanią informacyjną popularyzującą ideę racjonalnej polityki zmiany klimatu i zrównoważonego rozwoju. Ogólnym celem projektu LIFERADOKLIMA PL było zwiększenie odporności Radomia na zmianę klimatu poprzez budowę pokazowej „zielono-niebieskiej” infrastruktury umożliwiającej radzenie sobie z ekstremalnymi opadami deszczu i kontrolowanie lokalnego ryzyka powodzi. Głównym celem projektu LIFE Climate CAKE PL było stworzenie zrównoważonego, wszechstronnego systemu generowania i wymiany informacji służących efektywnej realizacji polityk klimatycznych i energetycznych UE. LIFE - UrbanWind.PL miał na celu budowę i testy baterii turbin wiatrowych poruszanych przez strumienie powietrza generowane przez działalność człowieka.

Trwa realizacja sześciu projektów. Ogólny cel projektu Refrigerants LIFE Cycle to ograniczenie emisji fluorowanych gazów cieplarnianych do atmosfery przez branżę chłodniczo-klimatyzacyjną. Głównym celem LIFE BIOBCOMPO jest zmniejszenie śladu środowiskowego nowych pojazdów dzięki innowacyjnym kompozytom termoplastycznym o niskiej gęstości pochodzącym ze źródeł odnawialnych (na bazie biologicznej) w celu realizacji planu redukcji emisji GHG określonego w „Białej księdze transportu” UE z 2011 r. COOLSPACES 4 LIFE ma na celu prezentację użycia energii odnawialnej w systemach chłodzenia budynków publicznych oraz stosowania mieszanin chłodniczych o niskim GPW. Główny cel projektu LIFE Archiclimate to zwiększenie odporności wielkich budynków publicznych (centrów handlowych, lotnisk itp.) na zmianę klimatu poprzez opracowanie i wdrożenie innowacyjnego systemu Archiclimate obejmującego ocenę podatności/ryzyka, plan adaptacji oraz zastosowanie niebiesko-zielonej infrastruktury i metod opartych na ekosystemie. Ogólny cel projektu LIFE VIIew 2050 to ocena funkcjonowania systemu handlu uprawnieniami do emisji w UE (ETS), jego skutków, jego interakcji z innymi instrumentami polityki UE i innymi systemami międzynarodowymi oraz jego możliwy dalszy rozwój w perspektywie stworzenia w UE gospodarki neutralnej klimatycznie do 2050 r. LIFE COOLCITY ma na celu opracowanie i dostarczenie zarządom miast i ogółowi społeczeństwa systemów monitorowania i wspomaganie decyzji opartych na metodach teledetekcji satelitarnej, co pozwoli na optymalną i efektywną przebudowę terenów zielonych w miastach.

W ramach tego podprogramu dofinansowano w Polsce dwa zintegrowane projekty strategiczne. Cele projektu LIFE-IP EKOMALOPOLSKA są streszczone poniżej. Celem niedawno współfinansowanego projektu LIFE AFTER COAL PL jest skrócenie czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów strategii na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040.

Przygotowanie do działania na rzecz klimatu w województwie małopolskim (LIFE-IP EKOMALOPOLSKA) LIFE19 IPC/PL/000005

W lutym 2020 r. województwo małopolskie przyjęło regionalny plan działań dla klimatu i energii (RPDKE). Plan ten ma na celu pomóc temu województwu w realizacji celów UE w zakresie zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych. Ten zintegrowany projekt pomoże we wdrożeniu RPDKE, umożliwiając województwu przejście na energię niskowęglową. Zespół pozyska krajowe i unijne środki publiczne, a także środki z sektora prywatnego. Pieniądze te zostaną wykorzystane w celu sfinansowania działań priorytetowych wskazanych w RPDKE. Partnerzy poprawią efektywność i podniosą poziom specjalistycznej wiedzy instytucji, organizując szkolenia.

Sprawdzą też możliwości sprawienia, że rynek urządzeń grzewczych będzie bardziej przyjazny dla środowiska. Oczekują też, że w trakcie realizacji tego procesu powstaną zielone miejsca pracy. Zespół chce również zmienić negatywną percepcję działań na rzecz klimatu poprzez prowadzenie kampanii edukacyjnych propagujących ogólną świadomość klimatyczną.

[Podsumowanie projektu](#)

LIFE Przejście na czystą energię

Oparty na programach „Inteligentna Energia – Europa” (2003–2013) i „Horyzont 2020 – Efektywność Energetyczna” (2014–2020) podprogram „LIFE Przejście na czystą energię” kontynuuje wsparcie polityk UE w zakresie zrównoważonej energii. Jego celem jest w szczególności ułatwienie przejścia do efektywnej energetycznie, opartej na odnawialnych źródłach energii, neutralnej klimatycznie i odpornej na klimat gospodarki w całej Europie.

Podprogram „LIFE Przejście na czystą energię” wspiera projekty w pięciu następujących obszarach interwencji:

- 1) budowa krajowych, regionalnych i lokalnych ram polityki wspierającej przejście na czystą energię;
- 2) przyspieszenie wdrożenia technologii, cyfryzacji, nowych usług i modeli biznesowych oraz podnoszenie poziomu powiązanych kompetencji zawodowych na rynku;
- 3) przyciąganie do zrównoważonej energii prywatnych środków finansowych;
- 4) wspieranie rozwoju lokalnych i regionalnych projektów inwestycyjnych;
- 5) angażowanie obywateli w przejście na czystą energię i nadawanie im podmiotowości.

Dotychczas Polska jest wiodącym partnerem w jednym z projektów współfinansowanych w ramach tego programu. Celem projektu BUPSP Poland jest opracowanie strategii podnoszenia kwalifikacji pracowników sektora budowlanego na wszystkich poziomach kształcenia w zakresie energooszczędnych technologii budowlanych, zwłaszcza stosowanych w renowacji budynków. Wartość inwestycji wynosi 0,4 mln euro, z czego 95% stanowi wkład UE.

Polska uczestniczy również w 12 innych projektach dot. przejścia na czystą energię, są to: OdysseeMure fit-4-55, ENSMOV Plus, JUSTEM, DEESME 2050, SITRANS, KNOWnNEBs, COMANAGE, OwnYourSECAP, DIGIT, REDI4HEAT, GEOBOOST oraz CAEPBD6. Odpowiada to łącznej wartości inwestycji wynoszącej 1,4 mln euro, z czego 95% stanowi wkład UE.

LIFE Natura i różnorodność biologiczna

Podprogram „Przyroda i różnorodność biologiczna” ma na celu zapewnienie rozwoju, stosowania i rozpowszechnienia najlepszych praktyk w dziedzinie natury i różnorodności biologicznej, a także „Strategicznych Projektów Przyrodniczych” (SNAP). Te nowe projekty wspierają realizację celów Unii w zakresie przyrody i różnorodności biologicznej poprzez realizację w Państwach Członkowskich spójnych programów działania w celu włączenia tych celów i priorytetów do głównego nurtu innych polityk i instrumentów finansowych, między innymi poprzez skoordynowane wdrażanie ram działań priorytetowych przyjętych na podstawie dyrektywy 92/43/EWG.

Dotychczas komponent „Przyroda i różnorodność biologiczna” współfinansował w Polsce 63 projektów. Ich łączna wartość wynosi 163 mln euro, z czego 91,5 mln euro pochodziło ze środków UE.

Zrealizowane projekty dotyczyły głównie ochrony siedlisk i poszczególnych gatunków. **Projekty siedliskowe** koncentrowały się na bałtyckich torfowiskach wysokich na Pomorzu, siedliskach rzadkich motyli wilgotnych łąk półnaturalnych, zarządzaniu siedliskiem wodniczki poprzez zrównoważone systemy stosowania biomasy, murawach kserotermicznych w Polsce, siedliskach w obszarze programu Natura 2000 „Pustynia Błędowska”, priorytetowych siedliskach piaszczystych, Puszczy Kampinoskiej, mokradłach biebrzańskich, Puszczy, terasach zalewowych Łupawy i Drawy, odtworzeniu siedlisk i ograniczeniu wpływu gatunków inwazyjnych w pięciu parkach narodowych w Polsce, zasadowych torfowiskach niskich w północnej Polsce, siedliskach hydrogenicznych, jaskiniach i obszarach wojskowych.

Projekty ochrony gatunkowej objęły żubra w Puszczy Białowieskiej, wodniczkę w Polsce i Niemczech, orlika grubodziobego i orlika krzykliwego, bociana białego, priorytetowe ptaki poddane silnej presji urbanizacyjnej, płazy w Polsce północno-wschodniej, głuszca, nietoperze, rybołowa, ptaki wodne i ptaki brodzące w Parku Narodowym Ujście Warty. Beneficjenci koordynujący włączyli do realizacji działań instytucje badawcze, organizacje pozarządowe oraz władze lokalne i regionalne.

W Polsce trwa realizacja 10 projektów. Niektóre z nich koncentrują się na ochronie i odtworzeniu następujących siedlisk: system hydrologiczny w basenie środkowym doliny Biebrzy, śródlądowa delta Nidy, mokradła w obszarze programu Natura 2000 „Puszcza Kampinoska” oraz siedliska rozrodu nietoperzy. Inne mają na celu ochronę i odtworzenie następujących gatunków: dubelt, siedliska ptaków wodnych w dolinie górnej Wisły, apollo, rzadkie gatunki płazów/gadów w obszarach programu Natura 2000, a także populacje ptaków wodno-błotnych. Jeden z projektów, „Niebieski korytarz Regi”, ma na celu budowę niebieskiego korytarza ekologicznego wzdłuż doliny Regi i jej dopływów.

Dziewięć zamkniętych projektów było dofinansowanych w ramach wcześniejszych podprogramów „Informacje i komunikacja” oraz „Zarządzanie i informacje dotyczące środowiska”. Projekty FORESTFIRE i FORESTFIRE II podniosły poziom wiedzy i uświadomienia społeczeństwa oraz mieszkańców wsi w zakresie zagrożeń związanych z pożarami lasów oraz metod zapobiegania tym pożarom. Projekt BEST FOR BIODIVERSITY identyfikował najlepsze praktyki w zakresie ochrony różnorodności biologicznej obszarów leśnych, zwłaszcza na obszarach programu Natura 2000, i przedstawiał kluczowym interesariuszom metody ich ochrony oraz zrównoważonej gospodarki. Projekt „Poznaj swoją Naturę” uświadomił społeczności lokalnej wartość ochrony przyrody. Projekt „M-N” uświadamiający i edukujący w zakresie funkcjonowania sieci Natura 2000, a jednocześnie przyczyniający się do lepszego wdrażania w Polsce przepisów UE dotyczących środowiska. Projekt „Drogi do Natury” LIFE przyczynił się od odwrócenia tendencji do likwidacji drzewostanu przydrożnego i innych drzew na terenach wiejskich oraz uświadomienia lokalnym społecznościom ich znaczenia. Projekt „LIFE Sprawiedliwość dla Natury” zwiększył efektywność wdrażania przepisów prawa krajowego i unijnego w zakresie ochrony przyrody, a także ułatwił egzekwowanie prawa ochrony środowiska. Projekt „LIFE Green-Go! Carpathians” miał na celu edukację i uświadamianie lokalnych społeczności mieszkających w Karpatach w zakresie konieczności ochrony różnorodności biologicznej na terenach wiejskich. Projekt „Trees Green Infra” LIFE proponował spójną, wielopłaszczyznową kampanię edukacyjno-informacyjną zmierzającą do ochrony drzew i wsparcia rozwoju zielonej infrastruktury. Głównym celem obecnie realizowanego projektu INF-ARMY jest stworzenie trwałej sieci zarządzania 116 obszarami Natura 2000 na terenach wojskowych w Polsce.

Środowisko i racjonalizacja zużycia zasobów

Działania wspierane w ramach podprogramu „Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia” pomogą w realizacji głównych celów polityki UE, takich jak przejście do gospodarki o obiegu zamkniętym oraz ochrona i poprawa jakości środowiska i życia. W tym podprogramie, w ramach zintegrowanych projektów strategicznych (SIP), realizowane będą na skalę regionalną, ponadregionalną, krajową lub międzynarodową strategię lub plany działań w dziedzinie środowiska lub klimatu opracowane przez władze Państw Członkowskich i wymagane przez konkretne przepisy prawa lub polityki Unii Europejskiej w zakresie środowiska, klimatu lub energii. Projekty te zapewnią również zaangażowanie interesariuszy oraz promocję koordynacji działań i mobilizację co najmniej jednego innego unijnego, państwowego lub prywatnego źródła finansowania.

Podprogram ten [dawniej „Ochrona środowiska i efektywne gospodarowanie zasobami” LIFE] współfinansował dotychczas w Polsce 37 projektów o łącznej wartości 99,5 mln euro, z czego 52 mln euro pochodziło ze środków UE.

Zamknięte projekty dotyczyły następujących zagadnień: zintegrowane zarządzanie małymi i średnimi przedsiębiorstwami, poprawa jakości wody i jej zasobów, rozprzestrzenianie się zanieczyszczeń w dorzeczu, odzysk energii, energie odnawialne (biogaz, geotermia, energia słoneczna i wiatrowa) oraz zaopatrzenie w energię, efektywność energetyczna/oszczędzanie energii (prezentacja innowacyjnego systemu efektywnego gospodarowania energią elektryczną w gospodarstwach domowych), poprawa jakości gleby, gospodarka odpadami/recykling (między innymi w sektorze budowy dróg), oczyszczanie ścieków, rekultywacja/dekontaminacja terenów (np. rekultywacja terenów po wydobyciu węgla brunatnego), leśnictwo/gospodarka leśna (ocena stanu zdrowia lasów i monitorowanie dynamiki stanowisk w Puszczy Białowieskiej przy użyciu technik teledetekcji), zanieczyszczenie powietrza a ochrona zdrowia publicznego (stworzenie nowego systemu zarządzania i informowania o zanieczyszczeniu powietrza) oraz opracowanie metod monitorowania dużych obszarów leśnych przy użyciu innowacyjnych technik. Projekty te koordynowały uczelnie, instytuty badawcze, organizacje pozarządowe, małe i średnie przedsiębiorstwa oraz gmina Gniezno. Obecnie realizowany jest projekt plasticLIFECycle, którego celem jest wypracowanie rozwiązania dla zmieszanych odpadów z twardego PLASTIKU.

Pięć zamkniętych projektów było dofinansowanych w ramach wcześniejszych podprogramów „Informacje i komunikacja” oraz „Zarządzanie i informacje dotyczące środowiska”. Zamknięte projekty osiągnęły następujące cele: Projekt DOKLIP odegrał w Polsce pionierską rolę w zakresie prezentacji zagadnień klimatycznych władzom publicznym (powiatowym) oraz lokalnym mieszkańcom. Projekt LIFE KAMPANIA ANTY-AZBESTOWA był udaną kampanią uświadamiającą zagrożenia powodowane przez azbest oraz konieczność większego zaangażowania instytucji publicznych i społeczeństwa w usuwanie azbestu. Projekt LIFE/3 xEnvironment/PL szeroko propagował ideę oszczędzania energii i zasobów w małych i średnich przedsiębiorstwach. Głównym celem projektu LIFE_ADAPTCITY_PL było zmniejszenie niekorzystnego wpływu zmian klimatu na ekosystem miejski Warszawy oraz wykorzystanie doświadczeń Warszawy w celu zachęcenia innych polskich miast do podejmowania działań zmierzających do adaptacji do zmian klimatu. Projekt AGROSAFE nie osiągnął założonych celów i nie przyniósł oczekiwanych wyników. Trwa realizacja czterech projektów. Projekt LIFE-MAPPINGAIR/PL to szeroko zakrojona kampania informacyjno-uświadamiająca łącząca prognozy jakości powietrza, rozszerzony monitoring i nowoczesne metody edukacji. Ogólne cele projektu LIFEproETV to popularyzacja i zapewnienie efektywnego wdrożenia programu weryfikacji technologii środowiskowych (ETV) w Polsce jako programu dobrowolnego o znacznym poziomie uznania i akceptacji na rynku UE. Głównym celem projektu LIFE_AQP_Opolskie_2019.PL jest skrócenie czasu realizacji planów ochrony powietrza oraz zwiększenie wydajności i poprawa jakości administracji publicznej województwa opolskiego wszystkich szczebli w zakresie działań zaradczych określonych w planie. Projekt LIFE Mercury-Free ma na celu podnoszenie świadomości społecznej i zmianę zachowań zmierzających do stworzenia środowisk miejskich wolnych od rtęci.

W ramach tego podprogramu dofinansowano trzy realizowane obecnie w Polsce zintegrowane projekty strategiczne. Głównym celem projektu LIFE-IP MAŁOPOLSKA jest pełne wdrożenie planu ochrony powietrza w Małopolsce przyjętego przez sejmik wojewódzki we wrześniu 2013 r. Główny cel projektu IP LIFE PL Pilica Basin CTRL to poprawa jakości wody w zlewisku Pilicy. Cele najnowszego dofinansowanego projektu LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY są podsumowane w poniższej ramce.

Poprawa jakości powietrza na Śląsku (LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY) LIFE20 IPE/PL/00007

Śląsk to najbardziej przemysłowy region Polski. Jednocześnie cechuje go jedna z najgorszych w kraju i Europie jakości powietrza. Przemysł jest dużym źródłem zanieczyszczenia powietrza, ale największy udział w emisji mają gospodarstwa domowe i sektor samorządowy. Ten zintegrowany projekt obejmie nadzór nad skutecznością i efektywnością wdrażania planu ochrony powietrza przyjętego przez sejmik województwa śląskiego w 2020 r.

Zespół projektowy koordynowany przez województwo śląskie będzie wdrażał środki służące poprawie ogólnej jakości powietrza poprzez zastępowanie domowych kotłów grzewczych na paliwo stałe mniej zanieczyszczającymi alternatywami. Poprawią one również efektywność instytucji, wskażą narzędzia i działania, które mogą pomóc we wdrażaniu planu ochrony powietrza, i stworzą regionalny system doradztwa i wsparcia oraz platformę informacyjną w celu popularyzacji wiedzy o rozwiązaniach poprawiających jakość powietrza

[Podsumowanie projektu](#)

Chcesz dowiedzieć się więcej o LIFE?

- **Odwiedź [stronę LIFE](#) i [bazę danych projektów LIFE](#)**
- **Obserwuj program LIFE w mediach społecznościowych:**

- **Zasubskrybuj newslettery [programu LIFE](#) i [CINEA Czysta Energia](#)**
- **Skontaktuj się z krajowym punktem kontaktowym LIFE w Twoim Państwie Członkowskim**

Nazwisko:

Mr Andrzej MUTER (Nature & Biodiversity /Climate change / Circular economy)

Mr. Ireneusz MIROWSKI (Nature & Biodiversity)

Ms Karolina WĄDOŁOWSKA / Mr Robert RODOWSKI (Climate change / CEQL / Clean Energy Transition)

Mr. Radosław DOMAGAŁA (Circular economy)

National Fund for Environmental Protection and Water Management

Adres: Konstruktorska 3a St.

PL - 02-673 Warsaw

Tel: +48 22 4595 968

+48 22 4595 922

+48 22 4595 924 / +48 22 4595 930

E-mail : Andrzej.Muter@nfosigw.gov.pl

Ireneusz.Mirowski@nfosigw.gov.pl

Karolina.Wadolowska@nfosigw.gov.pl

Strona internetowa: [National Fund for Environmental Protection and Water Management](http://www.nfosigw.gov.pl)

- **The Zespół ds. Monitoringu dla Polski**

NEEMO EEIG – Institute of Landscape Ecology

Adres: Rügy u.5

HU-2000 Szentendre

HUNGARY

Tel: +36 26 90451

E-mail: ile@neemo.eu

Bieżące projekty LIFE Przyroda i różnorodność biologiczna

Tytuł projektu	Numer projektu	Skrót nazwy projektu i link do streszczenia	Strona internetowa	Okres realizacji
Utworzenie niebieskiego korytarza ekologicznego w dolinie rzeki Regi i jej dopływów	LIFE11 NAT/PL/000424	Niebieski korytarz Regi	http://www.liferega.zzmiuw.pl/	06/2012 -> 06/2023
Ochrona wybranych siedlisk i gatunków priorytetowych Ostoi Słowińskiej PLH220023 i Pobrzeża Słowińskiego PLB220003 Etap I	LIFE13 NAT/PL/000018	LIFENaturaSłowinskaPL	http://www.lifenatura.slowinskipn.pl/	01/2015 -> 09/2023
Renaturyzacja sieci hydrograficznej w Basenie Środkowym doliny Biebrzy. Etap II	LIFE13 NAT/PL/000050	Renaturyzacja II LIFE_PL	http://www.renaturyzacja2.biebrza.org.pl/	06/2014 -> 03/2027
Czynna ochrona zagrożonych gatunków płazów i gadów na obszarach Natura 2000 w Europie	LIFE17 NAT/PL/000011	Emys_PL LIFE	https://pkpr.life17.pl/	07/2018 -> 12/2023
Implementacja Krajowego Programu Ochrony Dubelta w Polsce - etap I	LIFE17 NAT/PL/000015	LIFEGALLINAGO ACTION PLAN	https://www.dubelt.org.pl/project.html	01/2019 -> 03/2023
Renaturyzacja śródlądowej delty rzeki Nidy	LIFE17 NAT/PL/000018	LIFE4DELTA_PL	https://life4delta.pl/	01/2019 -> 12/2024
Ochrona i odtwarzanie mokradł na obszarze Natura 2000 „Puszcza Kampinowska”	LIFE19 NAT/PL/000746	Kampinos WetLIFE	http://www.kampinoskiebagnap.pl/mamy-to-rusza-nowy-projekt-kampinoskie-bagnajii	09/2020 -> 06/2026
Ochrona niepylaka apollo w Polsce, Czechach i Austrii	LIFE20 NAT/PL/000151	LIFE Apollo2020	https://parmassius-apollo.life/	09/2021 -> 03/2028
LIFE PODKOWIEC PLUS: Powrót do lasu – całościowa konserwacja siedlisk rozrodu nietoperzy	LIFE20 NAT/PL/001427	LIFE+ PODKOWIEC TOWERS	https://lifepodkowiectowers.pl/en/about-project/	10/2021 -> 09/2026
Odbudowa populacji ptaków wodno-błotnych w Polsce poprzez stworzenie rozległych obszarów chronionych	LIFE21-NAT-PL-LIFE4WadersPL/101069516	LIFE4WadersPL	N/A	09/2022 -> 12/2027
Wspieranie użytkowników terenów wojskowych w zarządzaniu obszarami Natura 2000	LIFE21-GIE-PL-INF-ARMY/101074108	INF-ARMY	N/A	09/2022 -> 12/2024
Odtworzenie oraz zachowanie obszarów bagiennych, torfowisk i terenów podmokłych na obszarach Natura 2000 i Zielonej Infrastruktury	LIFE21-IPN-PL-WETLANDS GREEN LIFE/101069640	WETLANDS GREEN LIFE	N/A	11/2022 -> 12/2032

Bieżące projekty LIFE Gospodarka o obiegu zamkniętym i jakość życia				
Tytuł projektu	Numer projektu	Skrót nazwy projektu i link do streszczenia	Strona internetowa	Okres realizacji
System gospodarki zmieszany odpadami twardego PLASTIKU poprzez zastosowanie podejścia CIRCULAR Economy	LIFE21-ENV-PL-plasticLIFECycle/101074161	plasticLIFECycle	N/A	08/2022 → 07/2026
"Czy wiesz czym oddychasz?" Kampania informacyjno-edukacyjna na rzecz czystszej powietrza	LIFE17 GIE/PL/000631	LIFE-MAPPINGAIR/PL	https://mappingair.meteo.uni.wroc.pl/en/957-2/	04/2019 → 03/2023
Promocja i wdrażanie systemu ETV jako dobrowolnego unijnego systemu weryfikacji działań technologii środowiskowych	LIFE19 GIE/PL/000784	LIFEproETV	https://lifeproetv.eu/	09/2020 → 12/2023
Kompleksowe podnoszenie świadomości i zmiana zachowań na rzecz środowiska miejskiego wolnego od rtęci	LIFE21-GIE-PL-LIFE MERCURY-FREE/101074412	LIFE MERCURY-FREE	N/A	11/2022 → 10/2025
Wdrażanie planu zapewnienia jakości powietrza w województwie małopolskim – zdrowa atmosfera w Małopolsce	LIFE14 IPE/PL/000021	Małopolska Region	http://powietrze.malopolska.pl/en/life-ip/	01/2015 → 12/2025
Wdrożenie Planu Gospodarki Wodnej w dorzeczu Wisły na przykładzie zlewni Pilicy	LIFE19 IPE/PL/000005	IP LIFE PL Pilica Basin CTRL	N/A	01/2021 → 12/2030
„Śląskie. Przywracamy błękit”. Kompleksowa realizacja planu ochrony powietrza dla województwa śląskiego	LIFE20 IPE/PL/000007	LIFE-IP AQP-SILESIA-SKY	N/A	01/2022 → 12/2027

Bieżące projekty LIFE Łagodzenie zmiany klimatu i przystosowanie się do niej				
Tytuł projektu	Numer projektu	Skrót nazwy projektu i link do streszczenia	Strona internetowa	Okres realizacji
Zastosowanie technik teledetekcji do zarządzania niebiesko-zieloną infrastrukturą w procesie adaptacji miasta do zmian klimatu	LIFE21-CCA-PL-LIFECOOLCITY/101074553	LIFECOOLCITY	N/A	01/2023 → 06/2029
Testowanie pilotażowe innowacyjnych kompaktowych turboszpławów wiatrowych „Urban WindPower Station” osadzonych w przestrzeni miejskiej	LIFE17 CCM/PL/000016	LIFE-UrbanWind.PL	http://www.urbanwind.pl/	10/2018 → 09/2022
Ekologiczne, lekkie kompozyty polimerowe dla pojazdów o niższej emisji	LIFE17 CCM/PL/000049	LIFE BIOBCOMPO	http://lifebiobcompo.eu/	07/2018 → 02/2023
Pokazowa instalacja separacji mieszanin odpadów chłodniczych	LIFE18 CCM/PL/001100	Refrigerants LIFE Cycle	https://life-prozon.eu/	07/2019 → 06/2023
Ocena wpływu unijnego systemu handlu	LIFE19 GIC/PL/001205	LIFE VII EW 2050	https://climatecake.ios.edu.pl/aktualnosci/aktualnosci-life-	12/2020 → 12/2023

uprawnieniami do emisji w odniesieniu do długoterminowej wizji gospodarki neutralnej dla klimatu do 2050 r.			viiew-2050/aktualizacja-narzedzi-analitycznych-life-climate-cake-pl-dla-modelu-cge-d-place-energetycznego-meesa-transportowego-tr3e-oraz-rolniczego-epica-jednym-z-zadan-projektu-life-viiew-2050/	
Rozwiązanie służące ocenie podatności/ryzyka zmiany klimatu i planowaniu przystosowania w dużych obiektach handlowych	LIFE20 CCA/PL/001573	LIFE Archiclina	https://investeko.pl/lifecogeneration-pl/	07/2021 → 06/2025
Innowacyjne urządzenie chłodnicze zasilane energią słoneczną, oparte na przyjaznym dla klimatu czynnikiem chłodzącym i magazynowaniu energii cieplnej	LIFE20 CCM/PL/001607	COOLSPACES 4 LIFE	https://www.coolspaces4life.com/	09/2021 → 08/2026
Wdrożenie Regionalnego Planu Działań na rzecz Klimatu i Energii województwa małopolskiego	LIFE19 IPC/PL/00005	LIFE-IP EKOMALOPOLSKA	https://www.malopolska.pl/aktualnosci/srodowisko/malopolska-przygotuje-nowy-projekt-zintegrowany-life	01/2021 → 12/2030
Realizacja strategii na rzecz neutralności klimatycznej Wielkopolska Wschodnia 2040	LIFE21-IPC-PL-LIFE AFTER COAL PL/101069886	LIFE AFTER COAL PL	N/A	01/2023 → 12/2031

Bieżące projekty dotyczące przejścia na czystą energię				
Tytuł projektu	Numer projektu	Skrót nazwy projektu i link do streszczenia	Strona internetowa	Okres realizacji
BUILD UP Skills II Poland	LIFE21-CET-BUILDSKILLS- BUPS Poland/101076976	BUPS Poland	N/A	11/2022 → 04/2024
Przybliżenie władzom lokalnym i regionalnym posiadania własnych planów SECAP	LIFE21-CET-LOCAL-OwnYourSECAP/101077109	OwnYourSECAP	N/A	09/2022 → 08/2025
Transformacja regionów węglowych oraz jej wpływ na zarządzanie gminą i życie obywateli	LIFE21-CET-COALREGIONS-SITRANS/101076410	SITRANS	N/A	11/2022 → 04/2025
Odyssee-MURE – monitorowanie procesu zwiększania efektywności energetycznej na rzecz neutralności klimatycznej	LIFE21-CET-POLICY-OdysseeMure fit-4-55/101075902	OdysseeMure fit-4-55	N/A	10/2022 → 03/2025
Realizacja projektów dotyczących efektywności energetycznej w małych i średnich przedsiębiorstwach na rzecz realizacji europejskich celów na rok 2050	LIFE21-CET-AUDITS-DEESME 2050/101076386	DEESME 2050	N/A	11/2022 → 04/2025
6. wspólne działania na rzecz pomocy państwom członkowskim oraz krajom uczestniczącym we wdrażaniu dyrektywy w sprawie charakterystyki energetycznej budynków	LIFE21-CET-CA-CAEPBD6/101102078	CAEPBD6	N/A	11/2022 → 10/2027

Opracowanie transnarodowego modelu zarządzania oraz holistycznych struktur usługowych mających na celu wspieranie zrównoważonego rozwoju europejskich wspólnot energetycznych	LIFE21-CET-ENERCOM-COMANAGE/101076753	COMANAGE	N/A	11/2022 -> 10/2025
Ocena, kwantyfikacja i wzmocnienie realizacji polityki oraz ocena, pomiar i weryfikacja zgodnie z art. 7 Dyrektywy EED	LIFE21-CET-POLICY-ENSMOV Plus/101076098	ENSMOV Plus	N/A	12/2022 -> 11/2025
Włączenie korzyści nieenergetycznych do procedur audytu energetycznego w celu przyspieszenia wdrażania zaleceń	LIFE21-CET-AUDITS-KNOWnNEBs/101076494	KNOWnNEBs	N/A	11/2022 -> 10/2025
JUSTice in Transition and EMpowerment przeciwdziałający ubóstwu energetycznemu	LIFE21-CET-COALREGIONS-JUSTEM/101076151	JUSTEM	N/A	11/2022 -> 04/2025
Realizacji celów wyznaczonych w dyrektywie RED w zakresie ogrzewania i chłodzenia	LIFE21-CET-POLICY-REDI4HEAT/101077369	REDI4HEAT	N/A	10/2022 -> 09/2025
Zwiększenie liczby geotermalnych pomp ciepła w celu rozpowszechniania opłacalnych i energooszczędnych odnawialnych źródeł energii cieplnej do ogrzewania i chłodzenia pomieszczeń	LIFE21-CET-POLICY-GEOBOOST/101077613	GEOBOOST	N/A	01/2023 -> 12/2025
Projekt Central and Eastern Europe Sustainable Energy Union ma na celu opracowanie i wdrożenie planów krajowych i regionalnych na rzecz zrównoważonej transformacji energetycznej	LIFE21-CET-LOCAL-CEESEU-DIGIT/101077297	DIGIT	N/A	01/2023 -> 12/2025